

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВ «ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОЛЕДЖ «ПОЛІССЯ»»**

Циклова комісія педагогіки та фізичного виховання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика роботи асистента вчителя»

ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:

Початкова освіта

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ:

01 Освіта / Педагогіка

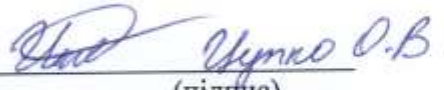
СПЕЦІАЛЬНОСТІ:

013 Початкова освіта

БЕРЕЗНЕ – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика роботи асистента вчителя» для здобувачів освіти 1-ого курсу спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник: викладач

(підпис)

Робочу програму переглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії педагогіки та фізичного виховання

Протокол № 6 від «21» лютого 2025 року

Голова циклової комісії

Олександр ІВАЩУК

(підпис)

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3 Загальна кількість годин – 90	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 013 Початкова освіта Освітня програма: Початкова освіта Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Нормативна
		Рік підготовки: 1-й рік
		Семестр – 1
		Лекційні – 20
		Практичні - 30
		Самостійна робота – 40
		Вид контролю: диференційований залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи студента становить: для денної форми навчання – 56%/44%.

Мета, предмет, завдання та очікувані результати вивчення навчальної дисципліни «Методика роботи асистента вчителя»

Мета навчальної дисципліни : формування професійних компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність застосовувати сучасні педагогічні технології інклюзивного навчання з урахуванням категорії (типів) особливих освітніх потреб (труднощів), індивідуальних та вікових особливостей дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання;
- вміння здійснювати планування корекційно-педагогічного процесу та визначати умови його практичної реалізації ;
- здатність організовувати інклюзивне освітнє середовище в умовах реалізації Концепції НУШ;
- здатність постійно підвищувати власний професійний рівень, педагогічну майстерність, продумано й виважено будувати процес професійної співпраці в умовах інклюзивного навчання;
- здатність раціонально організовувати власну корекційно-педагогічну діяльність та самостійно контролювати її результативність;
- здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну, навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти в Україні;
- розширення обізнаності з міжнародною та вітчизняною законодавчою базою у сфері інклюзивної освіти та основними і нормативно-правовими документами, що регламентують основні ролі, завдання та кваліфікаційні характеристики асистента вчителя;
- формування знань і навичок організації освітнього процесу в умовах інклюзивного навчання;
- виховати у майбутніх фахівців творчий підхід до розв'язання проблем навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища;
- сформувати усвідомлення необхідності постійного підвищення рівня кваліфікації у галузі інклюзивної освіти.

Предмет вивчення навчальної дисципліни - педагогічно адаптована система понять про закономірності та механізми комунікативних процесів у навчанні, психіки людини, пізнання та спілкування особистості, принципи моделювання діяльності особистості у сучасному суспільстві.

Очікувані результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни **здобувач освіти повинен володіти такими предметними компетентностями:**

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-

педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

Загальні компетентності.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові) компетентності.

СК 1. Здатність до застосування системи психолого- педагогічних знань і умінь, що є базовими для реалізації змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

СК 3. Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК 6. Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими.

СК 9. Здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

СК 11. Здатність до роботи в команді з профільними фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- актуальні проблеми соціальної адаптації для дітей з обмеженими функціональними можливостями в умовах інклюзивного навчального закладу освіти;
- компетентнісний підхід у наданні соціально-педагогічних послуг;
- особливості психофізичних вад дитини та їх нозологій; основні проблеми родинного виховання дітей з особливими потребами.

Вміти:

- характеризувати сучасний стан підготовки дітей з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання;

- використовувати інноваційні підходи в корекції навчання дітей з особливими потребами;

- здійснювати професійні функції в процесі інклюзивного навчання, ураховуючи різні освітні потреби учнів з обмеженими можливостями здоров'я, забезпечуючи включення їх у загальноосвітнє середовище, створюючи умови для їх розвитку й саморозвитку, повноцінної соціалізації;

- здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до вихованців з вадами психофізичного розвитку;

- формувати готовність здорових дітей до позитивної спільної взаємодії з однолітками, що потребують корекції психофізичного розвитку;

- проводити роботу з батьками щодо надання їм правдивої інформації про осіб з порушенням психофізичного розвитку.

Структура навчальної дисципліни

Семестр	Кількість годин					
	денна форма					
	всього	у тому числі:				
		л	сем./ пр.	лаб.	прак. інд	с.р.с.
1	90	20	30			40

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

НАЗВА ТЕМАТИЧНОГО РОЗДІЛУ	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН НА ЗАНЯТТЯ		САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ
		теорет.	практ.	
I. ПОНЯТТЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	16	4	4	8
II. ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНОГО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ	12	2	4	6
III. КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНА РОБОТА	16	4	4	8
IV. РОЛЬ СІМ'Ї	14	2	6	6
V. НАПИСАННЯ ІНП	10	2	4	4
VI. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ	22	6	8	8
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ:	90	20	30	40

ІІІ. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКЛАДЕННЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ІІІ ВИВЧЕННЯ, ОБСЯГ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

№ ауд. заняття	№ заняття	Назва розділу, теми і зміст занять	Вид занять, кількість годин		Самостійна робота студентів К-ть год	Тип заняття	Форми та засоби контролю	Технічні засоби навчання. Джерела
			теорет	лабор.- практ.				
1		2	3	4	5	6	7	8
І. ПОНЯТТЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ			4	4	8			
1	1	Сутність інклюзивної освіти.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[3, 10]
	2	Нормативно правове забезпечення інклюзивного навчання.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[6, 9]
	3	Головні завдання та принципи розвитку інклюзивної освіти.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[2, 9]
	4	Проблеми стихійного інтегрування дітей з особливими потребами в освітній простір України.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[1, 14]
2	5	Реалізація основних принципів інклюзивної освіти у країнах Європи.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[2, 5]
	6	Облаштування безбар'єрного доступу в зарубіжній інклюзивній школі.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[10-11]
	7	Характеристика спеціальної освіти в Україні та шляхи модернізації освітньої галузі.			2	Самостійне опрацювання	Тестування	[7, 10]
	8	Класифікація порушень психофізичного розвитку дітей та		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[13, 15]

		особливості їх навчання й виховання.						
II. ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНОГО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ			2	4	6			
	9	Педагогічні засади особистісно зорієнтованої взаємодії в інклюзивному процесі.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[7, 10]
3	10	Сутність педагогіки дитиноцентризму.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[4-6]
	11	Психолого-медико-педагогічна консультація і її значення у визначенні навчальної перспективи дитини.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[3,5]
	12	Основні етапи психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[2, 9]
	12	Ресурсні можливості інклюзивної та спеціальної освіти. Адаптації та модифікації у навчально-виховному процесі дошкільного закладу освіти з інклюзивним навчанням.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[5, 7]
	14	Освітні технології, інноваційні методики роботи з дітьми дошкільного віку з особливостями психофізичного розвитку.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[10, 11]
III. КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНА РОБОТА			4	4	8			
4	15	Поетапне впровадження інклюзивної освіти.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[1, 11]
	16	Розробка та затвердження індивідуальних програм навчання і			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[2, 5]

		розвитку з рекомендаціями для педагогів і батьків,						
	17	Створення власної навчально-методичної та інформаційної бази.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[4, 5]
	18	Асистент вихователя в українському законодавстві: основні функції, завдання, необхідні компетентності.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[9, 11]
5	19	Зміст роботи асистента вихователя, його посадові обов'язки.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування	[7, 9]
	20	Документація асистента вихователя.			2	Самостійне опрацювання	Тестування	[2, 6]
	21	Професійна діяльність асистента.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[8, 10]
	22	Діяльність асистента вихователя щодо налагодження комунікації з батьками дітей.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[1, 6]
IV. РОЛЬ СІМ'Ї			2	6	6			
	23	Батьки та інклюзія: приклади справжнього педагогічного партнерства.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[1, 4]
6	24	Сутність педагогічного співробітництва вихователів та батьків дітей.	2			Засвоєння нових знань	Тестування	[3, 8]
	25	Командний підхід у навчально-виховному процесі.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[4, 5]
	26	Індивідуальне оцінювання в інклюзивному процесі.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[9, 11]
	27	Стандартизоване оцінювання в інклюзивному процесі.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[7, 9]
	28	Розроблення змісту портфоліо.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[2, 6]

	29	Методи стимулювання пізнавальної активності дітей в умовах інклюзії.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[8, 10]
V. НАПИСАННЯ ІНП			2	4	4			
7	30	Підготовка та вимоги до написання ІНП.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[4, 5]
	31	Розроблення індивідуального навчального плану.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[9, 11]
	32	Підготовка та вимоги до підписання ІНП.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[7, 9]
	33	Співпраця з батьками при розробленні та виконанні індивідуального навчального плану.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[2, 6]
	34	Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[8, 10]
VI. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ								
	35	Проблема налагодження гуманних, стосунків між усіма учасниками навчально-виховного процесу в умовах інклюзивної освіти.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[4, 5]
8	36	Налагодження партнерських стосунків між усіма учасниками навчально-виховного процесу в умовах інклюзивної освіти.	2			Засвоєння нових знань	Перевірка конспектів	[9, 11]
	37	Соціальне виховання дітей дошкільного віку.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[7, 9]
	38	Шляхи подолання упередженого ставлення до дітей з особливими потребами.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[2, 6]
	39	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.			2	Самостійне опрацювання	Усне опитування	[8, 10]
9	40	Особливості роботи асистента	2			Засвоєння	Перевірка конспектів	[1, 6]

		вчителя в закладі освіти.				нових знань		
	41	Соціальне виховання дітей початкової школи в умовах інклюзивної освіти.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[4, 5]
	42	Громадянське виховання дітей початкової школи в умовах інклюзивної освіти.		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[9, 11]
	43	Варіативність психолого-педагогічного супроводу дітей навчальних закладів .		2		Практична робота	Звіт з практичної роботи	[7, 9]
	44	Мультидисциплінарна навчальна команда та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу.			2	Самостійне опрацювання	Перевірка конспектів	[2, 6]
10	45	Основні підходи до надання освіти дітям з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти навчального закладу.	2			Засвоєння нових знань	Усне опитування. Підведення підсумків	[8, 10]
10	45	Загальна кількість годин:	20	30	40			

IV. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
I. ПОНЯТТЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, підготовка доповіді	Література: [основна: 1,3,6,9; допоміжна:2,7,8]	10
II. ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНОГО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного заняття,	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання термінологічного словника, аналіз статті, есе.	Література: [основна: 4,5,8,9; допоміжна:2,9,10]	10
III. КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНА РОБОТА	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування за матеріалами лекції, написання анотації	Література: [основна: 1,3,9,10; допоміжна:2,8,11]	10
IV. РОЛЬ СІМ'Ї	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу, аналіз презентації	Експрес опитування за матеріалами лекції	Література: [основна: 4,6,8,10; допоміжна:2,9,11]	10
V. НАПИСАННЯ ІНП	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання термінологічного словника, плану	Література: [основна: 1,3,9; допоміжна:2,5,10]	10

	заняття, огляд теоретичного матеріалу,	наукового дослідження есе, підготовка доповіді, реферат		
VI. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка завдань та вправ до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу,	Експрес опитування за матеріалами лекції, складання умовних позначень, символів, скорочень і термінів, есе	Література: [основна: 4,7,8; допоміжна:2,9]	10

V. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

VI. Розподіл балів, які отримують студенти за дисципліну

Поточне оцінювання та самостійна робота						Підсумковий контроль (диференційований залік)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

VII. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Будник О. Б. Інклюзивна освіта: навчальний посібник [для студентів спеціальності «Початкова освіта»] / О. Б. Будник. – Івано-Франківськ : ПП Бойчук А.Б., 2015. – 152 с.
2. Рібцун Ю. В. Застосування компетентнісного підходу у спеціальній дошкільній освіті дітей із ОМЗ / Ю. В. Рібцун // Вісник Інституту розвитку дитини : зб. наук. пр. – Вип. 23. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – С. 115–120. – (Серія „Філософія. Педагогіка. Психологія”)
3. Євтух М. Б. Соціальна педагогіка [Текст] : підручник / М.Б. Євтух. – 2-е вид., стереотип. - К. : МАУП, 2003. - 232 с.
4. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А. А.
5. Пантюк Т.І., Невмержицька О.В., Пантюк М.П. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник / Т.І. Пантюк, О.В. Невмержицька, М.П. Пантюк. – 2-ге видання, доповнене і перероблене. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. – 324 с.
6. Соціальна педагогіка [Текст]: навч. посібник / О.В.Безпалько, І.Д.Зверєва, Т.Г.Веретенко; за ред.проф. О.В.Безпалько. – Рек. МОН. – К. : Академвидав, 2013. – 312 с.
7. Путівник для батьків дітей з особливими потребами : навчально-методичний посібник у 9 книгах /За заг. ред. Колупаєвої А.А. – К. : ТОВ ВПЦ «Літопис-ХХ» – 2010. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
8. Серія видань «Концептуалізація інклюзивної освіти та його контекстуалізація в рамках Місії ЮНІСЕФ Технічний путівник Видання © Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ). – 2014 р.
9. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А. А. Колупаєва. – К.: “Самміт-Книга”, 2009. – 272 с.
10. Колупаєва А. А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади : монографія / А. А. Колупаєва. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 350 с.
11. Луговський А., Сварник М., Падалка О. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей / А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. – Л. : Колесо, 2008. – С. 49–60.

Інтернет-ресурси

1. МОН України. URL : <http://www.mon.gov.ua>.
2. Міністерство соціальної політики - <https://www.msp.gov.ua/>
3. Освіта. URL : [www. http://www.osvita.org.ua](http://www.osvita.org.ua)
4. Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді – <http://www.dessm.gov.ua>
5. Служба захисту дітей – режим доступу: <http://www.children-ukraine.org>
6. Сайт з інклюзивної освіти дітей з особливими потребами в Україні. – <http://www.education-inclusive.com>
7. Методичні рекомендації щодо організації навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладах у 2018-2019 навчальному році. – mirrvopsi.at.ua/Metodrecomend/inkluz.doc.